

**Udskrift
af
Arbejdsrettens dom af 8. december 2017**

I sag nr.: AR2017.0407

Kristelig Arbejdsgiverforening

for

Vestjysk Busser v/Arnbjørn Fagraklett,

Flexbusser ApS

og

AJ Busser ApS

(advokat Bjørn Carlsen)

mod

Landsorganisationen i Danmark

for

Fagligt Fælles Forbund

(advokat Evelyn Jørgensen)

Dommer: Formand, højesteretsdommer Lene Pagter Kristensen

Indledning

Sagen angår, om den konflikt, som Fagligt Fælles Forbund den 13. juni 2017 iværksatte over for de klagende virksomheder, er ulovlig, samt om forbundet er forpligtet til at ophæve konflikten og indrømme virksomhederne en genopretningsperiode.

Parternes påstande

Klager, Kristelig Arbejdsgiverforening for Vestjysk Busser v/Arnbjørn Fagraklett, Flexbusser ApS og AJ Busser ApS, har nedlagt følgende påstande:

1. Fagligt Fælles Forbund skal anerkende, at den iværksatte konflikt over for de klagende virksomheder er ulovlig.
2. Fagligt Fælles Forbund skal ophæve den iværksatte konflikt.

3. Fagligt Fælles Forbund skal indrømme de klagende virksomheder en genopretningsperiode på seks måneder fra dommens afsigelse at regne, i hvilken periode der ikke på ny må iværksættes konflikt.

Indklagede, Landsorganisationen i Danmark for Fagligt Fælles Forbund, har nedlagt påstand om frifindelse.

Sagsfremstilling

Fagligt Fælles Forbund har gennem nogen tid søgt at indgå overenskomst med de klagende virksomheder, Vestjysk Busser v/Arnbjørn Fagraklett, Flexbusser ApS og AJ Busser ApS. Virksomhederne driver vognmandsvirksomhed og kører bl.a. fleksbuskørsel for de regionale trafikelskaber. Virksomhederne har afvist at indgå overenskomst med forbundet under henvisning til, at de allerede er overenskomstdækket gennem medlemskabet af Kristelig Arbejdsgiverforening.

Fagligt Fælles Forbund afgav på denne baggrund strejke- og blokadevarsel over for virksomhederne den 29. december 2016 og den 24. januar 2017. Spørgsmålet om lovligheden af disse varsler er behandlet under Arbejdsrettens sagsnr. AR2017.0089. Klageskriftet i den sag blev indgivet til Arbejdsretten den 15. februar 2017, samme dag som konflikten trådte i kraft. Ved Arbejdsrettens dom af 8. juni 2017 blev den varslede og iværksatte konflikt fundet ulovlig, da det ikke var angivet i konfliktvarslene, hvilke medarbejdere der ville blive omfattet af konflikten.

Den 13. juni 2017 afgav Fagligt Fælles Forbund nyt konfliktvarsel over for Vestjysk Busser v/Arnbjørn Fagraklett. Enslydende skrivelser er samme dag fremsendt til Flexbusser ApS og AJ Busser ApS. Af brevet til Vestjysk Busser v/Arnbjørn Fagraklett fremgår:

”Konfliktvarsel – blokade og strejke

Hermed meddeles med omgående virkning konflikt mod Vestjysk Busser til støtte for vores overenskomstkra v for chaufførerne.

Konfliktvarslet træder i stedet for tidligere fremsendte i medfør af Arbejdsrettens dom af 8. juni 2017 i sag AR2017.0089.

Baggrunden for konflikten er, at vi forgæves har forsøgt at indgå en overenskomst med dem.

Konflikten iværksættes således, at intet medlem af 3F må tage ansættelse som chauffør i Deres virksomhed (blokade), ligesom strejken indtil videre omfatter forbundets medlem Torben Højen Andersen, der som bekendt ikke har udført arbejde i virksomheden siden medio februar d.å.

Såfremt strejken udvides til andre af forbundets medlemmer, vil De modtage særskilt varsel herom.

Forbundet vil anmode LO om at etablere sympatikonflikt snarest muligt efter gældende regler.

Forbundet vil endvidere give meddelelse til jobcentrene om den verserende konflikt, således at der ikke under konflikten kan anvises arbejdskraft til Deres virksomhed.

Vi håber dog, at De vil kontakte forbundet for en fornyet forhandling om indgåelse af overenskomst, således at yderligere konfliktskridt kan undgås.”

Den 16. juni 2017 skrev chefen for Landssupporten, Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering, følgende til Vestjysk Busser v/Arnbjørn Fagraklett:

”Vedr. annoncering på www.jobnet.dk

Landssupporten, der arbejder med kvalitetssikring af annoncer på Jobnet.dk og Workindenmark.dk, har modtaget en henvendelse fra 3F Holstebro om, at firmaet Vestjysk Busser pr. 13.06.2017 er blevet blokaderamt.

I henhold til Bekendtgørelse af lov om aktiv beskæftigelsesindsats LBK 1342 af 21. november 2016 fremgår det, at vi ikke kan yde bistand til virksomheder med at finde arbejdskraft, hvis de er blokaderamte. Der står følgende i § 6:

”§ 6. Når en faglig organisation skriftligt og fyldestgørende har givet oplysninger om, at en arbejdsgiver er omfattet af strejke, lockout eller blokade, må der ikke ydes bistand med at finde arbejdskraft til arbejdsgiveren, før konflikten er hævet eller kendt overenskomststridig eller på anden måde retsstridig.”

På baggrund af ovenstående vil vi derfor spærre for virksomhedens adgang til Jobnet.dk/Workindenmark.dk den 23.06.2017 kl. 12:00. Spærringen betyder, at virksomheden ikke har adgang til [Jobnet](http://Jobnet.dk), og dermed ikke kan oprette annoncer eller søge efter CV'er. Hvis virksomheden ønsker at ansætte medarbejdere uden for det konfliktramte område, kan annonceteksten fremsendes til det lokale jobcenter, der vil sørge for, at annoncen bliver publiceret.

Spærringen kan ophæves igen, når vi får en meddelelse fra det faglige forbund om, at blokaden er ophævet.”

Tilsvarende breve blev sendt til Flexbusser ApS og AJ Busser ApS. Virksomhederne fik her efter spærret for rekruttering via jobnet.dk.

Den 19. juni 2017 skrev Kristelig Arbejdsgiverforening ved advokat Bjørn Carlsen følgende til Fagligt Fælles Forbund:

”Jeg er i dag blevet kontaktet af John Pedersen, der oplyser, at Landssupporten under Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering overfor Vestjysk Busser, AJ Busser ApS og Flexbusser ApS har tilkendegivet, at 3F d. 13. juni har indledt blokade af virksomhederne. Jeg kan samtidig konstatere, at fagbladet 3F i sin artikel af 14. juni skriver, at den ny konflikt også vil indeholde sympatikonflikter.

Med henvisning til Arbejdsrettens dom af 9. juni skal jeg herved protestere over blokaden og de varslede sympatikonflikter, idet jeg kræver, at 3F (og LO) indrømmer virksomhederne en fredningsperiode som genopretning for den ulovlige konflikt.

Arbejdsretten har i sin dom af 13. marts 2008 i sagerne A2007.639-641 pålagt konflikttende arbejdsgivere at iagttage en genopretningsperiode på et år i en situation, hvor man uretmæssigt havde skadet modpartens konfliktposition forud for en frigørelseslockout. Under den ulovlige konflikt har vores tre medlemsvirksomheder gennem knap 4 måneder været afskåret fra at rekruttere arbejdskraft via de lokale jobcentre, hvorfor den fredningsperiode, der nu må indrømmes virksomhederne, passende kan fastsættes til 6 måneder.

Såfremt 3F på den anførte baggrund ikke senest d. 22. juni har meddelt mig, at man ophæver blokaden, og inden samme frist med kopi til mig ligeledes har meddelt Landssupporten, at man ophæver blokaden, vil jeg uden yderligere varsel på ny indbringe konflikten for Arbejdsretten.

Idet jeg fortsat forbeholder mig passivitetsindsigelser overfor konflikten, skal jeg samtidig benytte lejligheden til at forbeholde mig et erstatningskrav i anledning af den ulovlige konflikt. Virksomhederne er for øjeblikket ved at opgøre deres tab, men tabsopgørelsen vil naturligvis også afhænge af, hvorvidt 3F ophæver den nye konflikt.”

Den 27. juni 2017 indgav Kristelig Arbejdsgiverforening på klagernes vegne klageskift til Arbejdsretten med de foran refererede påstande.

Den 11. september 2017 fremsendte Kristelig Arbejdsgiverforening ved advokat Bjørn Carlsen følgende erstatningsopgørelse til Fagligt Fælles Forbund:

”Erstatning for ulovlig konflikt

Som advokat for Kristelig Arbejdsgiverforening skal jeg herved rejse krav om erstatning på vegne Vestjysk Busser v/Arnbjørn Fagraklett, Flexbusser ApS og AJ Busser ApS. Kravet støttes på Arbejdsrettens dom af 8. juni 2017 og kan for perioden 15.2.2017 – 7.7.2017 opgøres til 1.173.292,05 kr. som følger:

Møde på Fyn	11.760,00
Jobannoncer	14.372,72
Omdeling af flyers	18.000,00
Bøder incl. tabt indtægt	852.983,50
Tabt indtægt for biler lukket pga. Fly-High og info-møde Midttrafik	17.442,00
Flybilletter til Kbh. Arbejdsretten	1.715,28
Spildte job-samtaler, 2 personer	22.500,00
Administrationstimer	66.600,00
Kørsel via anden vognmand	<u>167.918,55</u>
Total	<u>1.173.292,05</u>

Som det fremgår af mit klageskrift til Arbejdsretten af 27. juni 2017, er det min opfattelse, at den verserende konflikt fortsat er ulovlig, således at der fortsat påløber omkostninger, og således at kravet endnu ikke kan opgøres endeligt. Jeg forbeholder mig derfor at fremkomme med yderligere, når den verserende arbejdsretssag er afgjort.

Ovenstående kræves ikke desto mindre betalt nu. ...

Såfremt beløbet ikke betales, må det forventes, at sagen videreføres mhp. retlig afgørelse.”

Konflikten er fortsat verserende.

Forklaringer

Arnbjørn Fagraklett har forklaret bl.a., at han er ejer af Vestjysk Busser og direktør i Flexbusser ApS og AJ Busser ApS.

Den 13. juni 2017 fremsendte Fagligt Fælles Forbund et nyt konfliktvarsel. Han så først brevet den 23. juni 2017, hvor han fik det tilsendt fra Kristelig Arbejdsgiverforening. Han har ikke fået det oprindelige konfliktvarsel med posten, og han hørte derfor først om strejken ved jobcenterets brev af 16. juni 2017, hvori det blev oplyst, at jobcenterne ville lukke for adgangen til jobnet.dk. På dette tidspunkt var jobcenteret ellers begyndt at sende folk igen. Der var kun åbent for anvisning i fem dage, da Fagligt Fælles Forbund var længe om at give jobcenteret besked om Arbejdsrettens dom af 8. juni 2017. I de få dage nåede de at få anvist flere personer, heraf fem der kunne bruges som chauffører. Ingen af Fagligt Fælles Forbunds medlemmer har genoptaget arbejdet.

Da der blev lukket for adgangen til jobcenteret, måtte virksomhederne bruge mund til mund-metoden, uddele flyers og benytte aviserne for at søge arbejdskraft. De udlovede også en dusør på 1.000 kr. til deres chauffører, hvis de kunne skaffe en ny medarbejder. Han ved ikke,

om virksomhederne har averteret på andre jobsøgningstjenester på internettet. I dag bruger folk jobcentrene. Virksomhederne har ikke haft svært ved at skaffe chauffører før strejken.

Det har haft meget store konsekvenser for virksomhederne, at de ikke har kunnet få flere chauffører. Der gik noget tid, før de fandt chauffører til alle garantikørslerne. I slutningen af april 2017, hvor sagsnr. AR2017.0089 blev hovedforhandlet i Arbejdsretten, var alle bilerne ude at køre igen. De mangler dog stadig afløsere til garantibilerne. Manglen på afløsere bevirker, at bilerne må holde stille, hvis vagtplanen ikke kan hænge sammen alene med de faste chauffører, som i henhold til reglerne kun må arbejde et vist antal timer. Det varierer, hvor mange biler der holder stille. Virksomhederne manglede på et tidspunkt mindst 15 chauffører og kunne også godt have brugt flere. For tiden mangler virksomhederne tilsammen mindst fem-otte chauffører.

Det tab, som konflikten har påført virksomhederne, kan opgøres som sket i brevet af 11. september 2017 fra advokat Bjørn Carlsen til Fagligt Fælles Forbund. Virksomhederne har indgået kontrakt med Flextrafik, og står bilerne stille, koster det i henhold til deres kontrakt en dagbøde på 2.000 kr. pr. bil samt en mistet indtægt på bilen. Der har som følge af chaufførmangel stået op til 15 biler stille om dagen. Trafikselskabet er blevet orienteret om baggrunden for, at det ikke har været muligt at gennemføre kørslen, men har fastholdt dagbøderne. Dagbøderne er indtil videre betalt via kassekreditten, men banken har afslået at hjælpe yderligere. Kontrakten hænger i en tynd tråd, og de har modtaget en skriftlig advarsel fra trafikelskabet. Han har måtte hyre andre vognmænd ind for at afvikle kørslen, ligesom han også selv i vidt omfang har måtte køre. Han er sygemeldt som følge af nærværende sag, og han er derfor ikke længere i stand til at hjælpe med kørslen. Det har ikke været muligt at skaffe chauffører til meget mere end garantikørslen, og han har derfor måtte sælge 18 biler, som var indkøbt med henblik på øvrig kørsel. Han er usikker på, om han kan beholde sin virksomhed. Den samlede mistede omsætning for virksomhederne udgør 35 mio. kr. Dækningsbidraget udgør 2,5 mio. kr.

Parternes argumentation

Klager har anført navnlig, at Fagligt Fælles Forbund i perioden fra den 15. februar til den 8. juni 2017 uretmæssigt har svækket klagerens konfliktposition forud for nærværende konflikt. Klagerne har igennem fire måneder været afskåret fra at rekruttere medarbejdere via jobcentrene, og denne følge kan ikke kompenseres alene gennem økonomisk erstatning. Fuld oprejs-

ning for den ulovlige konflikt kræver derfor, at virksomhederne indrømmes en vis fredningsperiode. Arbejdsretten har i sin dom af 13. marts 2008 i sagerne AR2007.639, AR2007.640 og AR2007.641 pålagt konfliktende arbejdsgivere at iagttage en genopretningsperiode på et år. I disse sager hvilede Arbejdsrettens begrundelse på overvejelser om, hvorvidt den ene part i konflikten uretmæssigt havde forbedret sin egen konfliktposition ved at svække modpartens. I den konkrete sag var det sket ved, at arbejdsgiverparten havde påvirket de ansatte til at melde sig ud af den modstående organisation. Derved mindskedes det pres, som en frigørelseskonflikt ville påføre arbejdsgiveren. En konflikt om overenskomstindgåelse må ligesom en frigørelseskonflikt som udgangspunkt finde sin afslutning ved, at presset fra den ene part bliver stort nok til at virke bestemmende på den anden part. Såfremt den ene part forud for konflikten uretmæssigt har styrket sin egen organisatoriske eller økonomiske situation på bekostning af den anden, skævvrides parternes magtpositioner. Arbejdsretten har ved sin dom af 8. juni 2017 kendt konflikten ulovlig for så vidt angår perioden fra den 15. februar til den 8. juni 2017. Erstatningsopgøret for konflikten i denne periode skal afgøres i den civile retsplejes former, hvorved en endelig afgørelse først kan forventes om 9-18 måneder, afhængigt af eventuel anke. Selv om klagerne måtte få medhold i en sådan erstatningssag, må virksomhederne, indtil endelig afgørelse foreligger, bære den likviditetsmæssige byrde, som den ulovlige konflikt har påført dem, og rentekravet kan ikke i sig selv kompensere for den økonomiske styrke, de derved har tabt. Såfremt retsordenen skal yde klagerne tilstrækkelig oprejsning, må det derfor ske både ved adgangen til at rejse erstatningskrav og ved indrømmelse af en genopretningsperiode. Mens genopretningsperioden i ovennævnte dom fra 2008 blev fastsat til et år, kan genopretningsperioden i denne sag passende fastsættes til seks måneder. Da Fagligt Fælles Forbund ikke har respekteret denne genopretningsperiode, er konflikten ulovlig og skal ophæves.

Indklagede har anført navnlig, at det ikke er bestridt, at de nu verserende konflikter er lovligt varslet, hvilket derfor må lægges til grund. Der er endvidere ikke noget retligt grundlag for klagernes påstand om en genopretningsperiode i en situation, hvor der ikke består et overenskomstforhold mellem parterne, og hvor der derfor heller ikke er tale om en frigørelseskonflikt. Arbejdsrettens afgørelse i sag AR2007.639-641 er derfor heller ikke relevant for den foreliggende sag, allerede fordi afgørelsen omhandlede den særlige frigørelsesbestemmelse i § 7, stk. 2, i Hovedaftalen mellem Dansk Arbejdsgiverforening og Landsorganisationen i Danmark, som var gældende for parterne i et eksisterende overenskomstforhold. Klagers opgørelse af det økonomiske tab bestrides endvidere som udokumenteret. Det må tillægges processu-

el skadevirkning, at klagerne ikke har dokumenteret, endsige redegjort for, den bemandingsmæssige situation, herunder i hvilket omfang klagerne har søgt at rekruttere medarbejdere uden om jobcentrene. På baggrund af klagernes anbringender må det lægges til grund, at klagerne ikke påberåber sig de meget begrænsede arbejdsstandsninger blandt de ansatte medlemmer af forbundet. At der var tale om endog meget begrænsede arbejdsstandsninger i såvel antal som varighed fremgår af sagsfremstillingen i Arbejdsrettens dom af 8. juni 2017 i sag AR2017.0089.

Arbejdsrettens begrundelse og resultat

Arbejdsretten fastslog ved sin dom af 8. juni 2017 i sag AR2017.0089, at den konflikt, som Fagligt Fælles Forbund på dette tidspunkt havde varslet og iværksat over for de tre klagende virksomheder, var ulovlig som følge af, at det ikke fremgik af konfliktvarslerne, hvilke medarbejdere der ville blive omfattet af konflikten. Den foreliggende sag angår, om de klagende virksomheder efter i knap fire måneder at have været omfattet af den nævnte ulovlige konflikt herefter har krav på en ”genopretningsperiode” på seks måneder, hvori der ikke på ny må iværksættes konflikt.

De klagende virksomheder har til støtte for deres påstand især henvist til Arbejdsrettens dom af 13. marts 2008 i sag AR2007.639-41 (AT 2008.98). Denne dom angik imidlertid en anden situation, idet den angik, hvad der skal til, for at en virksomhed kan frigøre sig for en overenskomst efter Hovedaftalens § 7, stk. 2. Efter denne bestemmelse er det altid nødvendigt enten at aftale sig eller konflikte sig ud af en opsagt overenskomst, og Arbejdsretten fandt i den nævnte dom, at en virksomhed ikke i denne situation kan underløbe kravet om en reel konflikt med alle dens risici og følger ved gennem organisationsfjendtlig adfærd at svække modpartens konfliktposition.

Den foreliggende sag skal afgøres i overensstemmelse med Arbejdsrettens faste praksis, hvorefter der består en vidtgående konfliktret ved overenskomstindgåelse og overenskomstfornyelse. Denne – mangeårige – praksis skal ses i lyset af, at det er karakteristisk for den danske arbejdsmarkedsregulering, at lønniveauet og andre arbejdsvilkår sikres gennem de kollektive overenskomster og ikke gennem lovgivning. Arbejdstagerorganisationernes konfliktret til opnåelse af kollektiv overenskomst er således af afgørende betydning for udviklingen i lønfastsættelsen og opnåelsen af andre centrale arbejdsvilkår i Danmark.

Som beskrevet senest i Arbejdsrettens dom af 6. december 2017 i sag AR2017.0285 er konfliktretten ikke ubegrænset, idet Arbejdsretten gennem sin praksis har opstillet en række kriterier, der altid indgår i rettens bedømmelse af konkrete sager.

Indbringer en arbejdsgiver en sag for Arbejdsretten om lovligheden af en arbejdstagerorganisations kollektive kampskridt til støtte for indgåelse af overenskomst, jf. herved arbejdsretslovens § 9, stk. 1, nr. 5, og fastslår Arbejdsretten, at kampskridtet er ulovligt, vil den pågældende arbejdsgiver kunne søge erstatning for ulovligt forvoldt skade ved de almindelige domstole. Det kan imidlertid ikke i sig selv anses for ulovligt, at arbejdstagerorganisationen i umiddelbar forlængelse af Arbejdsrettens afgørelse iværksætter lovlige kampskridt til støtte for sit krav om overenskomst, og det vil henset til det bagvedliggende formål normalt også være forventeligt, at dette vil ske.

De klagende virksomheder har ikke godtgjort, at de nu iværksatte konflikter ikke overholder de formelle eller materielle krav til iværksættelse af arbejdskonflikter, som er udviklet i retspraksis.

Det følger af det anførte, at der ikke kan gives de klagende virksomheder medhold i, at de nu iværksatte konflikter er ulovlige og skal ophæves, ligesom der ikke kan gives virksomhederne medhold i, at de har krav på en genopretningsperiode, hvori der ikke på ny må iværksettes konflikt. Fagligt Fælles Forbunds frifindelsespåstand tages herefter til følge.

T h i k e n d e s f o r r e t :

Landsorganisationen i Danmark for Fagligt Fælles Forbund frifindes.

I sagsomkostninger skal Kristelig Arbejdsgiverforening for Vestjysk Busser v/Arnbjørn Fagraklett, Flexbusser ApS og AJ Busser ApS, inden 14 dage efter afsigelsen af denne dom betale 2.000 kr. til Arbejdsretten.

Lene Pagter Kristensen